

Stanovisko k návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 140/2014 Z. z.

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) predložilo dňa 31. januára 2022 do predbežného pripomienkového konania návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 140/2014 Z.z. o nadobúdaní vlastníctva poľnohospodárskeho pozemku a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „návrh zákona“). V tejto fáze legislatívneho procesu ministerstvo umožnilo pripomienkovať doložku vplyvov a analýzu dopadov na rozpočet.

Ako vyplýva z návrhu zákona, za negatívne javy, ohrozujúce hospodársku súťaž a trh s poľnohospodárskymi a lesnými pozemkami, ministerstvo považuje **odliv vlastníctva mimo územia Slovenskej republiky a koncentráciu vlastníctva**, keď za príčinu týchto javov považuje:

- a. poskytovanie verejných zdrojov iných členských štátov Európskej únie na nákup poľnohospodárskych a lesných pozemkov v Slovenskej republike (nákup sa realizuje priamo štátmi alebo prostredníctvom právnických osôb, ktoré sú nimi riadené alebo ovládané resp. osobami, ktoré z iných členských štátov Európskej únie prijímajú prostriedky z verejných zdrojov),
- b. dominantné postavenie niektorých účastníkov trhu s poľnohospodárskymi a lesnými pozemkami.

Definované problémy vníma ministerstvo ako riziká pre trh s poľnohospodárskymi a lesnými pozemkami, odôvodňujúce akútnu potrebu ochrany trhu s poľnohospodárskymi a lesnými pozemkami.

K Doložke vplyvov návrhu zákona, najmä k bodu 2 – Definícia problému a k bodu 3 – Ciele a výsledný stav predkladá SPPK nasledovné pripomienky:

Odliv vlastníctva poľnohospodárskych a lesných pozemkov mimo územia Slovenskej republiky **vníma SPPK ako jav, ktorý má negatívne dôsledky na postavenie slovenských poľnohospodárov a potravinárov.**

Ochranu trhu s poľnohospodárskymi a lesnými pozemkami pred rizikom, uvedeným pod písm. a) vyššie, je podľa nášho názoru treba smerovať tam, kde toto riziko vzniká. Ako sa konštatuje v predkladacej i v dôvodovej správe k návrhu zákona, poskytovanie a prijímanie verejných zdrojov iných členských štátov Európskej únie na nákup poľnohospodárskych a lesných pozemkov v Slovenskej republike predstavuje porušenie práva Európskej únie, najmä Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Ochranu trhu s poľnohospodárskymi a lesnými pozemkami ako súčasť trhu Európskej únie, založeného na princípoch nenarušovania hospodárskej súťaže a voľného pohybu tovarov, služieb a kapitálu, pred porušovaním týchto princíпов niektorými členskými štátmi Európskej únie „dotovaním“ nákupu poľnohospodárskych a lesných pozemkov v iných členských štátoch, je **treba riešiť na úrovni príslušných orgánov a inštitúcií Európskej únie a nie vytváraním regulácií a obmedzení pri nadobúdaní vlastníctva poľnohospodárskych a lesných pozemkov**, ktoré majú dopad na všetkých účastníkov trhu. Takéto regulácie a obmedzenia vytvárajú

zbytočné administratívne, technické i finančné dopady na všetkých účastníkov trhu a sami o sebe neriešia podstatu definovaného problému, ktorý spočíva v porušovaní práva Európskej únie, najmä Zmluvy o fungovaní Európskej únie, niektorými členskými štátmi Európskej únie. Navrhovaná úprava v predloženom znení bude vo významnej miere postihovať slovenských občanov, vlastníkov pozemkov, ako aj záujemcov o kúpu pozemkov a bude mať nepriaznivý dopad na slovenské podnikateľské prostredie.

Pokiaľ ide o ochranu trhu s poľnohospodárskymi a lesnými pozemkami pred rizikom, uvedeným pod písm. b) vyššie, treba zdôrazniť, že dominantné postavenie niektorých účastníkov samo o sebe nepredstavuje pre trh s poľnohospodárskymi a lesnými pozemkami žiadne riziko. Dominantné postavenie niektorých účastníkov trhu nie je v rozpore s princípmi nenarušovania hospodárskej súťaže a voľného pohybu tovarov, služieb a kapitálu. V rozpore s pravidlami hospodárskej súťaže je **zneužitie dominantného postavenia niektorých účastníkov trhu**. Je zrejmé, že návrh zákona nesprávne definuje problém, keď ho vidí v samotnom dominantnom postavení účastníkov trhu s poľnohospodárskymi a lesnými pozemkami, pričom problémom je až zneužitie dominantného postavenia, nie jeho prípadná existencia. Návrh zákona má regulovať relevantný trh, ktorým je predaj a nákup poľnohospodárskych a lesných pozemkov. Otázkou je, či vôbec existujú na tomto trhu subjekty s dominantným postavením (nemožno to zistiť ani zo sprievodných dokumentov k návrhu zákona, ktoré žiadne analýzy alebo štatistické ukazovatele neuvádzajú). Nemožno preto súhlasiť s vytváraním regulácií a obmedzení pri nadobúdaní vlastníctva poľnohospodárskych a lesných pozemkov len z toho dôvodu, že niektorí účastníci trhu majú alebo môžu mať dominantné postavenie na trhu. **Nástroje na ochranu hospodárskej súťaže pred zneužívaním dominantného postavenia na trhu sú obsiahnuté v zákone o ochrane hospodárskej súťaže**. Regulácie a obmedzenia pri nadobúdaní vlastníctva poľnohospodárskych a lesných pozemkov vytvárajú zbytočné administratívne, technické i finančné dopady na všetkých účastníkov trhu a sami o sebe neriešia prípady zneužitia dominantného postavenia na trhu s poľnohospodárskymi a lesnými pozemkami.

Otázkou koncentrácie vlastníctva poľnohospodárskych a lesných pozemkov nemožno samu o sebe vnímať ako problém, odôvodňujúci zavedenie regulácií a obmedzení pri nadobúdaní vlastníctva poľnohospodárskych a lesných pozemkov. Ani koncentrácia vlastníctva poľnohospodárskych a lesných pozemkov v prospech dominantných účastníkov trhu s poľnohospodárskymi a lesnými pozemkami nepredstavuje ohrozenie trhu s poľnohospodárskymi a lesnými pozemkami, pokiaľ nedochádza k zneužitiu dominantného postavenia na trhu. V kontexte toho, že v Slovenskej republike pretrváva stav, kedy poľnohospodárske podniky hospodária z 96% na prenajatých poľnohospodárskych podnikoch (čo vyplýva aj z dôvodovej správy návrhu zákona), je treba koncentráciu vlastníctva poľnohospodárskych pozemkov poľnohospodárskymi podnikmi (bez ohľadu na veľkosť alebo právnu formu podnikov) vnímať ako **pozitívny jav**, keď v jej dôsledku by došlo v poľnohospodárskych podnikoch k **zvýšeniu pomeru vlastnej pôdy voči prenajatej pôde**, čo by prispelo k zlepšeniu postavenia slovenských poľnohospodárov. Koncentrácia vlastníctva je zároveň prirodzeným (a z pohľadu verejných financií lacným a efektívnym) **riešením rozdrobenosti vlastníctva poľnohospodárskych a lesných pozemkov**, ktorá predstavuje jeden z hlavných problémov, brániacich rozvoju poľnohospodárstva, krajnotvorby i vidieka ako takého.

